

Input / Output

Marc de les Illes Balears 2004

i de Mallorca, Menorca i Eivissa - Formentera

Metodologia



**Govern
de les Illes Balears**



1. INTRODUCCIÓ	2
2. MARC METODOLÒGIC GENERAL	3
2.1. DELIMITACIÓ DELS ASPECTES REGIONALS	3
2.2. COMPARABILITAT DE LES TAULES ANTERIORS	6
2.3. EL SISTEMA EUROPEU DE COMPTES	8
2.3.1. LES UNITATS ESTADÍSTIQUES I LA SEVA AGRUPACIÓ.....	9
2.3.2. ELS FLUXOS I ELS ESTOCS	10
2.3.3. EL SISTEMA DE COMPTES I ELS AGREGATS	11
2.3.4. EL MARC INPUT-OUTPUT	16
2.4. SEUS CENTRALS.....	25

1. INTRODUCCIÓ

Com va establir Mattessich (1957), la comptabilitat es divideix en distintes branques, una de les quals és la comptabilitat nacional o macrocomptabilitat. Si analitzam la literatura que hi ha sobre aquest camp, podem observar que la comptabilitat nacional és un tema pendent per als investigadors comptables, ja que hi ha pocs autors que s'hagin decidit a estudiar-la (García García, M.; 1980; Barea, J.; 1983; Uriel, E. i Labatut, G., 2001, entre d'altres).

La comptabilitat nacional ha evolucionat molt més ràpid que la comptabilitat financera des que va aparèixer el primer sistema normalitzat de l'OECE (1952),¹ el qual, segons Uriel i Labatut (2001), té una estructura rudimentària. Més tard, va aparèixer un nou sistema de comptes nacionals de Nacions Unides (SCN-69), fruit d'estudis i de discussions internacionals, que va suposar l'ampliació de la comptabilitat nacional i la construcció de models econòmics desagregats, encara que va deixar qüestions per discutir i analitzar en el futur. El 1970, es constitueix el sistema europeu de comptes econòmics integrats (SEC-70),² que consisteix en una versió comunitària del sistema revisat de comptabilitat nacional de les Nacions Unides, amb el qual se cercava un coneixement més complet i detallat de les estructures i els desenvolupaments econòmics i financers dels estats membres, així com una millor comparabilitat de dades entre països. La darrera evolució dels sistemes nacionals ha estat el sistema de comptes nacionals de les Nacions Unides (SCN-93) i la seva versió comunitària, el sistema europeu de comptes nacionals i regionals (SEC-95).

Tots els països de la Unió Europea (UE) utilitzen el sistema europeu de comptes nacionals i regionals (SEC-95), ja que el Consell de la UE va decidir fer-lo de compliment obligat —pel caire nou respecte dels anteriors sistemes de comptes, els quals eren considerats com un «pacte entre cavallers»— i adoptar-lo en forma de reglament del Consell.³

¹ Organització Europea de Cooperació Econòmica, que el 1959 va passar a denominar-se OCDE (Organització de Cooperació i Desenvolupament Econòmic).

² També anomenat SEC-79, ja que va ser revisat el 1979, tot i que no s'hi feren modificacions rellevants.

³ Reglament (CE) núm. 2223/96 del Consell, de 25 de juny de 1996, relatiu al sistema europeu de comptes nacionals i regionals de la comunitat. *Diari Oficial de la Unió Europea* núm. L310, de 30 de novembre de 1996.

El marc *input-output* i els comptes regionals de les Balears de l'any 2004 que aquí es presenten són el resultat final d'un llarg esforç de recopilació i d'elaboració estadística duit a terme per la Conselleria d'Economia, Hisenda i Innovació del Govern de les Illes Balears, a través de la Direcció General d'Economia i l'Institut Balear d'Estadística, en col·laboració amb els organismes cofinançadors. Aquest sistema d'estadístiques, que comprèn des de l'enquesta a empreses del sector industrial fins a l'enquesta anual de serveis de l'INE, l'enquesta d'estructura de la construcció del Ministeri de Foment, l'enquesta a establiments hospitalaris, els registres de la Seguretat Social, l'enquesta de població activa, sense oblidar treballs com el sector exterior o els comptes de les administracions públiques, i que culmina amb l'enquesta de consums intermedis i inversió, és el fruit final d'anys de disseny i de contrastació de resultats i constitueix una base documental sobre la qual es recolza aquest treball estadístic.

2. MARC METODOLÒGIC GENERAL

2.1. DELIMITACIÓ DELS ASPECTES REGIONALS

En l'elaboració d'una comptabilitat regional, el primer problema que es planteja és, igual que per a l'economia nacional, la delimitació de l'economia que s'ha d'analitzar, en aquest cas l'economia regional de les Balears.

Seguint l'esquema de treball definit per la metodologia del SEC-95, l'espai econòmic regional estarà delimitat per les seves unitats residents,⁴ definides en el SEC-95 com les entitats que tenen un centre d'interès en el territori econòmic de la regió. Aquestes unitats residents poden ser de dos tipus:

- Unitats d'activitat econòmica a escala local (UAE locals)
- Unitats institucionals

Les UAE locals agrupen totes les parts d'una unitat institucional en la seva condició de productora que estan ubicades en una única localització o en emplaçaments

⁴ Les definicions esmentades són les que es descriuen en els capítols corresponents del SEC-95.

pròxims. Per mitjà d'aquest tipus d'unitats, s'intenta posar en relleu les relacions de caire tecnicoeconòmic associades fonamentalment al procés de producció. Per tal d'assolir una major precisió en aquest tipus d'anàlisi, es defineixen les unitats de producció homogènia (UPH), unitats teòriques que poden coincidir o no amb les UAE locals. Les UPH es caracteritzen per tenir una activitat única amb uns *inputs* concrets, un determinat procés de producció i un *output* de productes homogenis. L'agrupació de les UPH del mateix tipus, segons una determinada classificació de productes CNAE i NACE-CLIO, formen una branca d'activitat; el nombre de branques que cal considerar dependrà de la desagregació que permeti la informació estadística disponible i del grau de detall amb què es pretengui realitzar l'anàlisi funcional o l'anàlisi de la producció de l'economia objecte d'estudi.

Les unitats institucionals són les que disposen d'una comptabilitat completa o que poden elaborar-la i gaudeixen d'autonomia de decisió en l'assignació dels seus recursos corrents de capital i financers en l'exercici de la seva funció principal. Amb l'objecte de fer operativa l'anàlisi basada en aquest tipus d'unitats, les unitats institucionals s'agrupen en els denominats sectors institucionals, que són especialment aptes per analitzar la distribució i la redistribució de rendes.

Els sectors institucionals definits en el SEC-95 són els següents:

CODI	LITERAL
S. 1	Economia en conjunt (total de l'economia)
S. 11	Societats no financeres
S. 11001	Societats no financeres públiques
S. 11002	Societats no financeres privades nacionals
S. 11003	Societats no financeres sota control estranger
S. 12	Institucions financeres
S. 121	Banc Central
S. 122	Altres institucions financeres monetàries
S. 12201	Altres institucions financeres monetàries públiques
S. 12202	Altres institucions financeres monetàries privades nacionals
S. 12203	Altres institucions financeres monetàries sota control estranger
S. 123	Altres intermediaris financers, excepte les empreses d'assegurança i els fons de pensions
S. 12301	Altres intermediaris financers, excepte les empreses d'assegurança i els fons de pensions, públics
S. 12302	Altres intermediaris financers, excepte les empreses d'assegurança i els fons de pensions, privats nacionals
S. 12303	Altres intermediaris financers, excepte les empreses d'assegurança

	i els fons de pensions, sota control estranger
S. 124	Auxiliars financers
S. 12401	Auxiliars financers públics
S. 12402	Auxiliars financers privats nacionals
S. 12403	Auxiliars financers sota control estranger
S. 125	Empreses d'assegurança i fons de pensions
S. 12501	Empreses d'assegurança i fons de pensions públics
S. 12502	Empreses d'assegurança i fons de pensions privats nacionals
S. 12503	Empreses d'assegurança i fons de pensions sota control estranger
S. 13	Administracions públiques
S. 1311	Administració central
S. 1312	Comunitats autònomes
S. 1313	Corporacions locals
S. 1314	Administracions de Seguretat Social
S. 14	Llars
S. 141 + S. 142	Ocupadors (inclosos els treballadors per compte propi)
S. 143	Assalariats
S. 144	Perceptors de rendes de la propietat i de rendes procedents de transferències
S. 1441	Perceptors de rendes de la propietat
S. 1442	Perceptors de pensions
S. 1443	Perceptors de rendes procedents d'altres transferències
S. 145	Altres llars
S. 15	Institucions sense finalitat de lucre al servei de les llars
S. 2	Resta del món
S. 21	Unió Europea
S. 211	Estats membres de la Unió Europea
S. 212	Institucions de la Unió Europea
S. 22	Tercers països i organitzacions internacionals

Font: SEC-95.

2.2. COMPARABILITAT DE LES TAULES ANTERIORS

El SEC-95 difereix del SEC-70 tant en l'abast com en els conceptes. La majoria de les diferències corresponen a diferències entre el SCN-1968 i el SCN-1993.

Algunes de les principals diferències en extensió són les següents:

- La inclusió de balanços.
- La inclusió de comptes d'altres variacions dels actius, és a dir, la introducció dels conceptes d'altres variacions del volum, guanys de possessió nominal i guanys de possessió reals.
- La subsectorització en el sector de les llars
- La utilització de dos conceptes de consum final:
 - despesa en consum final
 - consum final efectiu

El concepte de despesa en consum final es refereix a la despesa d'un sector en béns i serveis de consum; en canvi, el consum final efectiu es refereix a les seves adquisicions de béns i serveis de consum. La diferència entre aquests conceptes rau en el tractament de determinats béns i serveis que són finançats per les administracions públiques o les institucions sense finalitat de lucre al servei de les llars (ISFLSL) i que es proporcionen a les llars com a transferències socials en espècie.

La despesa en consum final es defineix com la despesa efectuada per les unitats institucionals residents en béns i serveis que s'utilitzen per satisfer directament les necessitats o les mancances individuals, o les necessitats col·lectives dels membres de la comunitat. La despesa en consum final pot fer-se al territori econòmic o a la resta del món.

El consum final efectiu es defineix com aquell que comprèn els béns i els serveis adquirits per unitats institucionals residents per satisfer de manera directa les necessitats humanes, ja siguin aquestes individuals o col·lectives.

La taula següent il·lustra les relacions entre els diversos conceptes utilitzats:

	Sector que efectua la despesa			
	Administracions públiques	ISALSL	Llars	Adquisicions totals
Consum individual	X (=Transferències socials en espècie)	X (=Transferències socials en espècie)	X	Consum final individual efectiu
Consum col·lectiu	X	0	0	Consum final col·lectiu efectiu
Total	Despesa en consum final de les administracions públiques	Despesa en consum final de les ISALSL	Despesa en consum final de les llars	Consum final efectiu total = despesa total en consum final

- La introducció d'un nou concepte de renda ajustada als preus: renda nacional disponible real.
- La inclusió del concepte de paritats de poder de compra.

Algunes de les principals diferències de concepte són les següents:

- El treball literari i artístic (creació literària, composició musical, etc.) es considera producció; per tant, els pagaments per treballs literaris i artístics són pagaments per serveis en lloc de renda de la propietat.
- La valoració de la producció dels serveis d'assegurança ha variat en alguns aspectes; per exemple, ara també es tenen en compte els ingressos que provenen de les inversions de les reserves tècniques per valorar la producció de les assegurances no de vida.
- Un tractament més detallat dels marges comercials i de transport.
- S'hi ha introduït el concepte d'arrendament financer (en el SCN-1968 i el SEC-70 s'incloïa únicament el concepte d'arrendament operatiu).
- La despesa en prospecció minera i la despesa en programari informàtic es consideren formació de capital en lloc de consums intermedis.
- Ha de registrar-se el consum de capital de les infraestructures públiques (carreteres, preses, etc.).

- S'han identificat nous instruments financers, com ara els acords de recompra i els instruments financers derivats, com ara les opcions.

També hi ha diferències que no procedeixen de canvis en el SCN. Per exemple:

- La introducció de taules d'origen i de destinació (que ja figuraven en el SCN-1968).
- La introducció d'alguns llindars de registre i la referència a disposicions institucionals específiques de la UE.
- Una decantació clara per la valoració de la producció a preus bàsics (en el SEC-70, el SCN-1968 i el SCN-1993 també s'accepta la valoració a preus de productor), que es defineix de la manera següent:

«El preu bàsic és el preu que els productors reben dels compradors per cada unitat d'un bé o servei produït, menys qualsevol impost a pagar, i més qualsevol subvenció a rebre, sobre la dita unitat per la seva producció o venda (és a dir, descomptant els impostos sobre els productes i sumant les subvencions als productes). Exclou les despeses de transport facturades per separat pel productor. Inclou els marges de transport que el productor consigna en la mateixa factura, encara que constitueixin una partida diferenciada d'aquesta.»

- La introducció dels conceptes de població econòmicament activa i desocupació (aquests conceptes no s'inclouen en el SCN-1968 ni en el SCN-1993).

2.3. EL SISTEMA EUROPEU DE COMPTES

Són quatre els elements fonamentals que defineixen el SEC com a sistema:

- Les unitats estadístiques i la seva agrupació.
- Els fluxos i els estocs.
- El sistema de comptes i els agregats.
- El marc *input-output*.

A aquests elements es dediquen els apartats següents.

2.3.1. Les unitats estadístiques i la seva agrupació

Amb fins analítics distints, el sistema utilitza dues maneres diferents de dividir l'economia utilitzant les unitats apropiades al tipus d'anàlisi que es pretén fer:

- Per descriure la renda, la despesa i els fluxos financers, i els balanços, el sistema agrupa les unitats institucionals per sectors, segons les funcions principals, el comportament i els objectius que tenen.
- Per descriure els processos de producció i dur a terme l'anàlisi *input-output*, el sistema agrupa les unitats d'activitat econòmica locals (UAE locals) per branques d'activitat. Una activitat es caracteritza per uns insums de béns i serveis, un procés de producció i uns productes (béns i serveis) obtinguts.

Les unitats institucionals són entitats econòmiques capaces de ser propietàries de béns i d'actius, contreure passius i participar en activitats i operacions econòmiques amb altres unitats, en nom propi. Amb relació al sistema, les unitats institucionals s'agrupen en cinc sectors institucionals mútuament excloents, que es relacionen a continuació:

- Societats no financeres
- Societats financeres
- Administracions públiques
- Llars
- Institucions Sense Finalitat de Lucre al Servei de les Llars

La majoria de les unitats institucionals que produeixen béns i serveis duen a terme de forma simultània diverses activitats econòmiques; per posar en relleu les relacions de caire tecnicoeconòmic, és necessari dividir-les segons el tipus d'activitat.

Les unitats d'activitat econòmica locals pretenen complir aquest requisit i constitueixen un mètode pràctic de treball. Una UAE local agrupa totes les parts

d'una unitat institucional en la seva condició de productora i que estan situades en una única localització o en un lloc pròxim i concorren a l'exercici d'una activitat del quart nivell (classe, quatre dígit) de la NACE Rev. 1.

En principi, és necessari registrar una UAE local per a cada activitat secundària que pot exercir cada unitat de producció; això no obstant, si no es disposa dels documents comptables necessaris per descriure cada activitat, una UAE local pot incloure una o unes quantes activitats secundàries.

Les UAE locals que fan la mateixa activitat econòmica o una altra de semblant constitueixen una branca d'activitat.

2.3.2. Els fluxos i els estocs

Segons el SEC-95, els fluxos reflecteixen la creació, la transformació, l'intercanvi, la transferència o l'extinció de valor econòmic i impliquen variacions del valor dels actius o passius d'una unitat institucional. Hi ha dos tipus de fluxos econòmics:

- i) Les operacions
- ii) Les altres variacions dels actius

Una operació és un flux econòmic que consisteix en una interacció entre unitats institucionals efectuada de comú acord, o una acció que es fa dins una mateixa unitat institucional i que resulta útil tractar com una operació, perquè sovint la unitat desenvolupa dues funcions distintes. Les operacions es divideixen en quatre grups principals:

- Operacions de béns i serveis
- Operacions de distribució
- Operacions financeres
- Operacions no incloses en els tres grups anteriors

Els estocs són els actius i els passius que es tenen en un moment concret. Els estocs es registren al principi i al final de cada període comptable. Els comptes en què figuren els estocs es denominen balanços.

També es registren els estocs de població i ocupació. Això no obstant, aquests estocs es registren pel seu valor mitjà en el període comptable.

2.3.3. El sistema de comptes i els agregats

Un compte és un mitjà per registrar, per a un aspecte determinat de la vida econòmica, les ocupacions i els recursos, o les variacions dels actius i les variacions dels passius registrats durant el període comptable, o l'estoc d'actius i de passius que hi ha al principi i al final d'aquest període.

Per a una unitat o sector, la comptabilitat nacional es basa en el principi de la partida doble. Cada operació s'ha de registrar dues vegades, una vegada com a recurs (o variació de passius) i una altra com a ocupació (o variació d'actius). El total d'operacions registrades com a recursos o variacions de passius i el total d'operacions registrades com a ocupacions o variacions d'actius han de ser iguals, la qual cosa permet comprovar la consistència dels comptes.

En la pràctica, això no obstant, els comptes nacionals —amb totes les unitats i sectors— es basen en el principi de la partida quàdrupla, ja que en la majoria de les operacions intervenen dues unitats institucionals. Cada operació d'aquesta classe ha de ser registrada dues vegades pels dos agents que hi intervenen. En canvi, per a les operacions internes (com ara el consum de producció pròpia) només es necessiten dues partides, els valors de les quals s'han d'obtenir per mitjà d'un procediment adequat d'estimació.

Per a les unitats (unitats institucionals i unitats d'activitat econòmica locals) o grups d'unitats (sectors institucionals i, per extensió, la resta del món, i branques d'activitat), els diferents subcomptes registren les operacions i altres fluxos lligats a algun aspecte concret de la vida econòmica (per exemple, la producció). Normalment, aquest conjunt d'operacions no està equilibrat; les quantitats totals

registrades a cobrar solen diferir de les registrades a pagar. Conseqüentment, s'ha d'introduir un saldo comptable. Així mateix, és necessari introduir un saldo comptable entre el total d'actius i el total de passius d'una unitat o sector institucional. Els saldos comptables són, per si mateixos, mesures significatives dels resultats de l'activitat econòmica. Quan se sumen per al conjunt de l'economia, constitueixen agregats significatius.

El sistema està construït entorn d'una successió de comptes relacionats entre si. La successió completa dels comptes de les unitats i dels sectors institucionals està composta pels comptes corrents, els comptes d'acumulació i els balanços.

Els comptes corrents s'ocupen de la producció, la generació, la distribució i la redistribució de la renda, i la utilització d'aquesta renda en forma de consum final. Els comptes d'acumulació cobreixen les variacions dels actius i passius i les variacions del patrimoni net (diferència entre els actius i els passius d'una unitat o un grup d'unitats institucionals). Els balanços presenten els estocs d'actius i de passius i el patrimoni net.

En la taula següent es mostra la relació completa dels comptes del SEC-95 i els saldos comptables a què donen lloc.

TAULA 1. PRESENTACIÓ SINÒPTICA DE LA SUCCESSIÓ COMPLETA DE COMPTES, SALDOS COMPTABLES I PRINCIPALS AGREGATS

Successió completa de comptes dels sectors institucionals			Saldos comptables (i principals agregats)		V.	Compte de la resta del món				
Comptes corrents	I.	Compte de producció	Valor afegit (producte interior brut/net)	Saldo d'intercanvis exteriors de béns i serveis	V.I	Compte d'intercanvis exteriors de béns i serveis				
	II.	Comptes de distribució i utilització de la renda								
	II.1	Comptes de distribució primària de la renda								
	II.1.1	Compte d'explotació					Excedent d'explotació/renda mixta			
	II.1.2	Compte d'assignació de la renda primària								
	II.1.2.1	Compte de renda empresarial						Renda empresarial		
	II.1.2.2	Compte d'assignació d'una altra renda primària					Saldo de rendes primàries (renda nacional bruta o neta)			
	II.2	Compte de distribució secundària de la renda						Renda disponible (renda nacional disponible)		
	II.3	Compte de redistribució de la renda en espècie					Renda disponible ajustada			
	II.4	Compte d'utilització de la renda					Estalvi (estalvi nacional)	Saldo de les operacions corrents amb l'exterior	V.II	Compte exterior de rendes primàries i transferències corrents
	II. 4.1	Compte d'utilització de la renda disponible								
	II.4.2	Compte d'utilització de la renda disponible ajustada								
Comptes d'acumulació	III.	Comptes d'acumulació			V.III	Comptes exteriors d'acumulació				
	III.1	Compte de capital					V.III.1	Compte de capital		
	III.1.1	Compte de variacions del							V.III.	Compte de variacions del
		Variacions del patrimoni net	Variacions del patrimoni net							

	patrimoni net degudes a l'estalvi i a les transferències de capital	degudes a l'estalvi i a les transferències de capital	degudes a l'estalvi i a les transferències de capital	1.1	patrimoni net degudes a l'estalvi i a les transferències de capital
III.1.2	Compte d'adquisició d'actius no financers	Capacitat/necessitat de finançament	Capacitat / necessitat de finançament	V.III.	Compte d'adquisició d'actius no financers
III.2	Compte financer	Capacitat/necessitat de finançament	Capacitat / necessitat de finançament	V.III.	Compte financer
III.3	Comptes d'altres variacions dels actius			2	V.III.
III.3.1	Compte d'altres variacions de volum dels actius	Variacions del patrimoni net degudes a altres variacions de volum dels actius	Variacions del patrimoni net degudes a altres variacions de volum d'actius	3	Comptes d'altres variacions dels actius
III.3.2	Comptes de revaloració	Variacions del patrimoni net degudes a guanys i pèrdues de possessió nominals	Variacions del patrimoni net degudes a guanys i pèrdues de possessió nominals	V.III.	Compte d'altres variacions de volum dels actius
				3.1	3.2
Balanços	IV. Balanços			V.-IV	Comptes de revaloració
IV.1	Balanç d'obertura	Patrimoni net (patrimoni nacional)	Patrimoni net (posició financera neta amb l'exterior)	3.2	
IV.2	Variacions del balanç	Variacions del patrimoni net (variacions del patrimoni nacional)	Variacions del patrimoni net	V.-IV	Comptes exteriors d'actius i passius
IV.3	Balanç de tancament	Patrimoni net (patrimoni nacional)	Patrimoni net (posició financera neta amb l'exterior)	V.-	Balanç d'obertura
				IV.1	Balanç de tancament
				IV.2	
				V.-	
				IV.3	

Tal com s'ha dit, el marc metodològic en què s'inscriuen els comptes i el marc *input-output* del 2004 de la comunitat de les Illes Balears és el SEC-95. Ara bé, el SEC-95 únicament preveu com a aplicació en l'àmbit regional allò que s'ha previst en el capítol 13 «Els comptes regionals», la qual cosa suposa que, per al marc *input-output* i per a aquelles operacions que van més enllà d'allò que s'ha previst en aquest capítol 13, és un marc de referència per a classificacions i definicions, però no pot seguir-se en tota la seva extensió, prevista per als comptes nacionals, pels motius que s'exposen a continuació.

En el SEC-95, l'elaboració de comptes regionals es considera amb la perspectiva d'oferir un major detall en la dimensió espacial d'alguns agregats i variables estimats per al conjunt nacional, utilitzant per a això els mateixos conceptes i definicions. Les operacions econòmiques que relacionen unes regions amb les altres, els fluxos interregionals, es transformen en operacions amb l'exterior, i és necessari distingir en aquestes darreres entre operacions amb la resta del món i operacions amb altres regions. La dificultat a l'hora d'aplicar conceptes concebuts per a una economia d'àmbit nacional a les economies regionals justifica, almenys en part, que els comptes regionals es limitin en el SEC-95 al registre de les activitats de producció per branques d'activitat i a determinats comptes d'alguns sectors institucionals, com els de les llars.

En el cas particular d'una economia regional, es poden distingir dos tipus d'unitats institucionals, segons que la seva activitat es limiti al territori regional o bé s'estengui a unes quantes regions:

- Unitats uniregionales, el centre d'interès econòmic de les quals radica en una sola regió i les activitats de les quals es fan, majoritàriament, en aquesta regió. Aquest seria el cas de les llars, l'Administració local i regional (autonòmica), les societats que tenen les UAE locals de localitzades exclusivament a la regió, etc.
- Unitats multiregionales, que tenen un centre d'interès econòmic a més d'una regió: societats amb una activitat que s'estén a tot el país, l'Administració central, societats que exerceixen un determinat tipus d'activitat econòmica (ferrocarrils, energia elèctrica), etc.

En el primer cas, totes les operacions de les unitats institucionals uniregionals s'assignen a la regió en què s'ubica el seu centre d'interès econòmic. En el cas particular de les llars, el seu centre d'interès se situa a la regió on resideixen, no en la que treballen. Això no obstant, en el cas de les unitats multiregionals moltes de les seves operacions no són conceptualment regionalitzables, com succeeix amb la major part de les de distribució i financeres. Aquest és el motiu pel qual el SEC-95 no proposa un sistema complet de comptes regionals, sinó que es limita a:

- Els agregats regionals de les activitats de producció per branca d'activitat: valor afegit, remuneració d'assalariats, ocupació total, nombre d'assalariats, formació bruta de capital.
- El producte interior brut regional.
- Els comptes regionals de les llars.

2.3.4. El marc input-output

En el SEC-95, el marc *input-output* queda definit per les taules d'origen i de destinació per branques d'activitat, les taules que relacionen les taules d'origen i de destinació i els comptes dels sectors, i les taules *input-output* simètriques per branques homogènies (per productes).

Les taules d'origen i de destinació són matrius (en què les files corresponen a productes i les columnes a branques d'activitat) que reflecteixen la desagregació de la producció de les branques d'activitat per tipus de productes, i la distribució de l'oferta de béns i serveis interiors i importats entre les diferents ocupacions intermèdies o finals, incloses les exportacions. Així mateix, la taula de destinació mostra per branques d'activitat l'estructura dels costos de producció i la renda generada.

Les taules d'origen i de destinació són el marc que coordina totes les taules per branques d'activitat i/o per productes; inclouen dades sobre l'insum de treball, la formació bruta de capital fix, els estocs d'actius fixos i els índexs de preus detallats, i,

per tant, descriuen detalladament l'estructura dels costs, la renda generada, l'ocupació, la productivitat del factor treball i la intensitat de capital.

La taula d'origen mostra l'oferta de béns i serveis per productes (files) i branques d'activitat proveïdores (columnes), incloses les importacions, valorades les dues a preus bàsics. En la taula d'origen es poden observar les produccions principals de cada branca (diagonal principal) i les secundàries. D'altra banda, s'hi inclou la valoració de l'oferta a preus d'adquisició, i s'hi expliciten la informació corresponent als marges de comerç i transport i els impostos sobre els productes nets de subvencions, conceptes necessaris per passar d'una valoració a preus bàsics a una altra a preus d'adquisició. En cada branca, es diferencia la producció interior en producció de mercat, producció per compte propi i una altra producció no de mercat.

Taula 2. Taula d'origen a preus bàsics, inclosa una transformació a preus d'adquisició

Productes	Branques	Total de branques d'activitat	Importacions CIF (RE, UE, RM)	Oferta total a preus bàsics	Marges de comerç i transport	Imposts nets sobre els productes	Oferta total a preus d'adquisició
	1 2 ... m						
1	Producció a preus bàsics per n productes i per m branques d'activitat						
2							
·							
·							
·							
n							
Producció interior PB	Producció interior per branca d'activitat, a preus bàsics						
De mercat							
Per a ús final propi							
Una altra no de mercat							

El marc *input-output* de les Balears estableix dues taules de destinació: una de valorada a preus d'adquisició i una altra a preus bàsics. Les dues recullen, per files, les ocupacions de béns i serveis per producte (en què es distingeix la producció interior o importats), i per columnes, els consums intermedis per branques consumidores i els components del VAB (valorat a preus bàsics). Per tant, aquestes taules mostren per columnes l'estructura dels costos de producció i de la renda generada per branca. En recursos, les taules recullen les destinacions intermèdies (vendes a altres branques d'activitat) i finals de la producció interior i dels productes importats.

En conseqüència, en la taula de destinació cal diferenciar el següent:

- a) Una primera matriu comptabilitza les relacions d'intercanvi entre les distintes branques productives (agrícoles, industrials o de serveis). Es denomina matriu d'*inputs* o consums intermedis, ja que no recull la part de la producció de béns i serveis que es destina a satisfer la demanda final, sinó exclusivament la que és utilitzada per altres branques per dur a terme el seu procés productiu. Cada casella reflecteix de manera desagregada la procedència d'aquests *inputs*: les Balears, la resta d'Espanya, la resta de la Unió Europea i la resta del món. Quan aquestes transaccions entre branques estan valorades als preus bàsics, és a dir, una vegada descomptats els marges i els impostos nets sobre els productes, s'inclou una fila en què es recullen els impostos nets que graven aquests consums intermedis.
- b) En una segona matriu es registra la part de la producció que es destina als usuaris finals. Es distingeix entre producció destinada a satisfer la demanda de consum final, la demanda d'inversió i la demanda exterior de béns i serveis. L'*output* de la branca o el producte que aquesta distribueix coincideix amb la suma de les destinacions a la demanda intermèdia i a la final. Es tracta d'una matriu rectangular amb tantes files com branques productives i amb els elements següents per columnes:

Despesa en consum final, que se subdivideix en:

- **Despesa en consum individual de les llars** en l'adquisició de béns i serveis, que preveu tant el consum dels residents com el dels no residents a l'interior. En el marc *input-output* de les Balears, com ha estat habitual en altres taules *input-output* apareix explicitat el consum dels no residents a l'interior, tant si aquests són de nacionalitat espanyola com si no. En la taula de destinació a preus bàsics, es fa l'ajust del consum final interior al de consum final regional, i se suma al consum final interior el consum a l'exterior de residents i se'n resta el consum a l'interior de no residents. Ambdues partides s'introdueixen com a ajusts de les estimacions inicials de les importacions i les exportacions.

- **Despesa en consum individual de les institucions sense finalitat de lucre al servei de les llars (ISFLSL)**, que recull el valor dels béns i serveis que aquestes institucions produeixen (i que no constitueixen formació de capital) o compren per subministrar gratuïtament a les llars com a transferències en espècie.
- **Despesa en consum individual i col·lectiu de les administracions públiques**, valor dels béns i serveis, no destinats a la venda ni a la formació de capital, produïts per les administracions públiques, que es presten de forma individualitzada o simultània a tots els membres d'una comunitat.

Formació bruta de capital, que se subdivideix en:

- **Formació bruta de capital fix**, que comprèn la despesa de les empreses i les administracions en béns de capital, i de les famílies en habitatges nous.
- **Variació en existències** acumulades per les empreses al llarg del període de referència.

Exportacions de béns i serveis produïts per unitats residents a la resta del món. Distingeix entre les exportacions a altres regions espanyoles, a la resta dels països de la Unió Europea i a la resta del món.

Finalment, la matriu d'*inputs* primaris recull els pagaments que efectuen les empreses i les administracions per utilitzar factors originaris de la producció. Es tracta novament d'una matriu rectangular amb tantes columnes com branques productives i amb els elements següents com a files:

- **Sous i salaris**, que comprèn la totalitat dels pagaments efectuats pels ocupadors als treballadors assalariats.
- **Cotitzacions socials**, la incorporació de les quals als sous proporciona la totalitat dels costos assumits per l'empresa per utilitzar el factor treball. Aquesta rúbrica comprèn tant les cotitzacions socials efectives, pagades pels ocupadors a les entitats asseguradores en benefici dels seus assalariats, com les cotitzacions socials imputades, que representen la contrapartida de les prestacions socials

que les empreses paguen directament als seus assalariats, antics assalariats o drethavents.

- **Altres impostos nets sobre la producció.** Aquí es registren els tributs que graven l'exercici d'una activitat productiva, independentment de la quantitat o del valor dels béns i serveis produïts o venuts (taxes, llicències, etc.), dels quals es dedueixen les subvencions que no afecten directament aquests béns i serveis ni la inversió (subvencions a l'ocupació, bonificacions d'interessos, etc.).
- **Excedent brut d'explotació / rendes mixtes**, que engloba la resta de les rendes generades en el procés productiu per utilitzar els seus actius de producció (interessos bancaris pagats, impost de societats, beneficis distribuïts, reserves, etc.) i les remuneracions dels treballs fets per propietaris i altres no assalariats, les quals no poden distingir-se dels seus beneficis com a empresaris. Aquest concepte duu inclòs el consum de capital fix, la distribució del qual entre excedent brut d'explotació i rendes mixtes no s'ha determinat.

La matriu d'*inputs* primaris proporciona el valor afegit de l'economia, que indirectament s'obté deduint del valor de la producció els consums o *inputs* intermedis.

Taula 3. Taula de destinació per a les Balears, a preus bàsics (PB)

Productes	Branques 1 2 m	Total de consums intermedis	Despesa en consum final	BFBC	Exportació FOB	Demanda final	Ocupacions totals
1 							

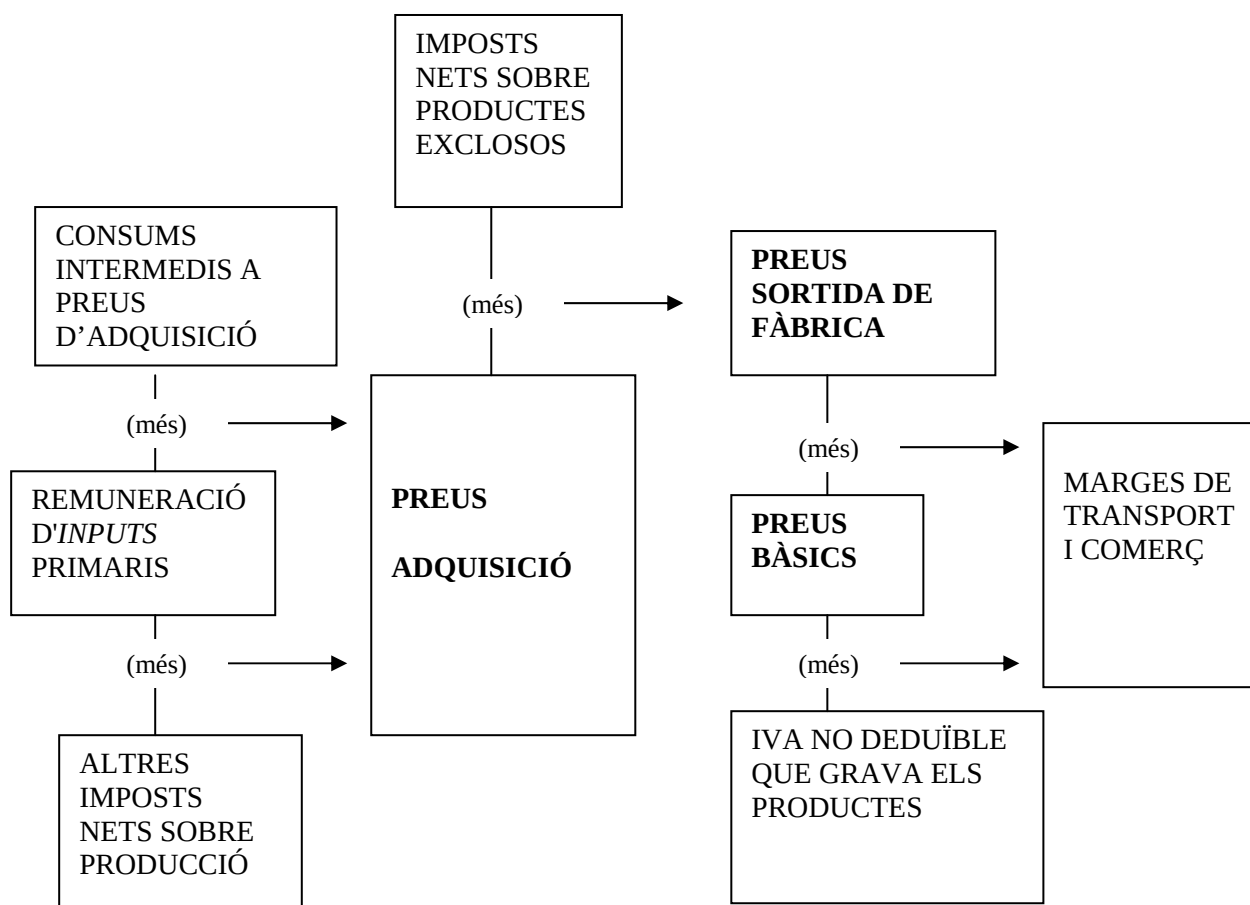
La valoració de la producció, tant en la taula d'origen com en les de destinació, es fa a preus bàsics, exclòs l'IVA deduïble, la qual cosa significa que el valor dels béns i serveis produïts per una branca s'obté per l'agregació de la totalitat dels consums intermedis a preus d'adquisició i de la remuneració als factors primaris, inclosos els altres impostos (nets de subvencions) sobre la producció. No s'hi inclouen, per tant, els impostos nets que graven els productes que genera aquesta branca.

La valoració dels productes en les taules de destinació es fa: primer, als preus d'adquisició, la qual cosa implica el registre de les operacions als preus de mercat des de l'òptica del comprador, és a dir, afegint als preus bàsics els marges de comercialització i transport dels béns i serveis produïts fins al comprador i els impostos nets sobre els productes. Després, es passa a la taula de destinació als preus bàsics, en la qual es presenten els fluxos descomptats dels marges de comerç i transport esmentats i dels impostos nets sobre els productes.

En el gràfic següent apareixen les relacions que hi ha entre els diferents preus i les operacions del marc *input-output*.

Gràfic 1. Criteris de valoració establerts en el SEC

Criteris de valoració d'una taula input-output en el SEC-93



Finalment, es presenta la taula *input-output* simètrica, que no és sinó una matriu producte per producte o branca d'activitat per branca d'activitat en què es descriuen els processos interiors de producció i les operacions de béns i serveis de l'economia nacional amb gran detall. En una taula *input-output* simètrica es condensa l'origen i la destinació en una sola taula.

Hi ha una diferència de concepte fonamental entre una taula *input-output* simètrica i una taula combinada d'origen i de destinació: en la taula d'origen i de destinació, les dades relacionen productes amb branques d'activitat, mentre que en la taula *input-output* simètrica, les dades relacionen productes amb productes o branques d'activitat amb branques d'activitat. Per tant, en una taula *input-output* simètrica

s'utilitza, tant per a les files com per a les columnes, o bé una classificació per producte, o bé una classificació per branca d'activitat.

Taula 4. Taula *input-output* simètrica simplificada (producte per producte)

		Productes	Resta del món	Despesa en consum final	Formació bruta de capital	Total
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
Productes	(1)	Consums intermedis	Exportacions	Despesa en consum final	Formació bruta de capital	Ocupacions totals per producte
Components del valor afegit	(2)	Valor afegit	–	–	–	–
Resta del món	(3)	Importacions	–	–	–	–
Total	(4)	Oferta total per producte	–	–	–	Oferta total = ocupacions totals

2.4. SEUS CENTRALS

En el marc de l'economia regional, cal considerar el fet que hi ha empreses amb seu social en una regió i amb la totalitat i/o part dels seus establiments productius en altres regions. Aquestes empreses fan a la regió les despeses pròpies de les unitats auxiliars i es localitza a la regió a vegades una part molt important de l'ocupació i de la remuneració d'assalariats, mentre que l'activitat pròpiament productiva és inexistent.

En el SEC-95 i en les regles de classificació en les notes introductòries de la classificació nacional d'activitats econòmiques, l'activitat de les seus centrals és considerada com una activitat auxiliar.

Una activitat econòmica d'una unitat estadística ha de ser considerada com a activitat auxiliar si satisfà simultàniament les quatre condicions següents:

- Produueix serveis que no són venuts en el mercat.
- L'activitat existeix quant al seu tipus i importància en unitats de producció semblants.
- Serveix únicament a la unitat estadística de producció de la qual depèn.
- Contribueix al cost de factors de la unitat estadística de la qual depèn, però no genera formació bruta de capital fix.

S'assenyala expressament que els exemples més corrents d'activitats auxiliars són els exercits per les seus centrals d'una empresa en el seu paper d'administració, els transports com a servei de l'empresa mateixa i l'emmagatzematge dels béns produïts per l'empresa mateixa.

Com es veu, l'activitat de les seus centrals forma part del que s'ha denominat activitats auxiliars i, per tant, s'hi haurien d'aplicar les regles comptables establertes per a aquestes. Aquest és el criteri que adopten la major part de les taules regionals elaborades a Espanya.

És a dir, l'activitat de les seus socials s'haurà de localitzar a la regió de residència i assignar-se a la branca a què correspongui l'activitat principal de l'empresa. El que no queda clar és quin valor de producció s'hi ha d'assignar. En tractar-se d'activitats destinades a la venda, i d'acord amb allò que ha establert el SEC-95 respecte de les unitats auxiliars, la producció hauria de ser zero, i en haver a l'establiment consums intermedis, remuneració d'assalariats i consum de capital fix, resultaria un valor afegit negatiu de valor absolut igual als consums intermedis, i un excedent brut d'explotació negatiu i de la mateixa magnitud a les despeses que efectua l'establiment.

Aquest criteri de comptabilització suposa certa subvaloració del PIB regional per una quantia equivalent a l'aportació de les seus centrals a l'activitat econòmica. Per aquest motiu, es convé considerar nul·la l'aportació de la seu central a l'activitat

econòmica. En aquest sentit, s'estableix que el valor de suma de la producció d'una seu central s'iguali a la suma dels consums intermedis, la remuneració d'assalariats i el consum de capital fix, amb la qual cosa resulta un valor afegit igual a la remuneració d'assalariats i el consum de capital fix, i un excedent brut d'explotació nul.

Ara bé, el problema es trasllada a l'hora de valorar la producció de l'empresa multiregional i prorratejar aquesta entre les seves seus centrals i la dels seus establiments productius. La raó és que perquè el càlcul sigui possible s'han de tenir en compte tots els establiments de les empreses multiregionals, tant si estan ubicats a l'àrea objecte de la taula com si no, i cal recordar que no és petit el nombre d'empreses, entre les quals es troben la majoria de les més importants en activitat i ocupació, que tenen les seus centrals fora de la regió on fan les activitats productives, i alguna fins i tot fora d'Espanya.

La solució que han adoptat la major part de les taules regionals a l'hora de valorar les operacions relatives a les seus centrals és la següent:

- Quan la seu central i les unitats de producció es localitzen totalment a la regió i es classifiquen en la mateixa branca de producció, l'activitat de la seu central es considera com a activitat auxiliar normal i els costos s'inclouen en els de l'activitat principal de l'empresa.
- Quan la seu central i les unitats de producció es localitzen totalment a la regió però es classifica en branques de producció diferents, els costos de la seu central es prorrategen entre les produccions principals de cada un dels establiments de l'empresa.
- Quan hi ha un centre de producció a la regió la seu central del qual es troba en una altra regió, s'imputen al centre de producció regional els costos corresponents a l'establiment regional, que s'hauran d'identificar o prorratejar entre els diferents establiments de l'empresa. L'operació es registra com una operació d'importació fictícia (importacions lligades a l'activitat de les seus centrals) i es classifica en la branca corresponent a la producció principal de l'establiment.
- Quan la seu central es troba a la regió i hi ha unitats de producció fora del territori regional, s'imputen a l'economia regional la totalitat dels costos de la seu central com a activitat auxiliar dels centres localitzats a la regió, i hi figuren com a exportació fictícia (exportacions lligades a l'activitat de les seus centrals) de la

branca o les branques corresponents la valoració que concerneix als costos de les unitats de producció que es troben fora de la regió.

Direcció/Dirección: Directora General d'Economia, Maria Marquès Caldentey
Direcció tècnica/Dirección técnica: Alejandro Valdivia Schneider
Coordinació/Coordinación: Isabel Socías Rosselló, Patricia Tous Prieto, Miquel Font Rosselló
Realització/Realización: Pedro Cortiñas Vázquez, Juan A. Vicente Virseda (IPD, S.A.)
Edita: Conselleria d'Economia, Hisenda i Innovació. Direcció General d'Economia. Govern de les Illes Balears.
C/del Palau Reial, 17, 07001-Palma, Illes Balears, Spain
Cofinancen/Cofinancian: Cambres de Comerç, Indústria i Navegació de Mallorca, de Menorca, i d'Eivissa i Formentera;
"Sa Nostra"-Caixa de Balears.

Cofinancen / Cofinancian:

Cambrà
Eivissa i Formentera

Cámara
Menorca


Cambra de Comerç
Mallorca

"SA NOSTRA"
CAIXA DE BALEARS



**Govern
de les Illes Balears**

Conselleria d'Economia,
Hisenda i Innovació
Direcció General d'Economia